

SULEQATIGIISITSISUT
SAMARBEJDSPARTIET
EM2019/45, 122
Tillie Martinussen

09. oktober 2019

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at pålægge Naalakkersuisut at indarbejde i sit kommende forslag til ny lejelov, at de offentlige boligselskaber forpligtes til at informere kommende lejere, såfremt der de seneste 5 år har været konstateret problemer med skimmelsvamp i den lejlighed der tilbydes.

(Medlem af Inatsisartut Sofie Geisler, Inuit Ataqatigiit)

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at pålægge Naalakkersuisut at indarbejde i sit kommende forslag til ny lejelov, at lejeren ved tildeling af personalebolig, kan sige nej til en lejlighed, hvor der har været konstateret skimmelsvamp inden for de seneste 5 år, uden at lejeren mister retten til at få anvist en anden bolig.

(Medlem af Inatsisartut Sofie Geisler, Inuit Ataqatigiit)

Tak til medlemmet af Inatsisartut for at stille nærværende forslag.

Der er ingen tvivl om, at vi har et MASSIVT stort problem med skimmelsvamp i vor bygningsmasse. Det er et problem der i mange år har været behandlet forkert, og negligeret i voldsom grad.

Vi ser nu effekten af, at vi har skimmelsaneret alt, alt for dårligt, har fejlet i forhold til at bygge tilstrækkeligt meget nyt, samt fejlet i tilsyn af byggerier, der rammes alt for tidligt af skimmelsvamp, og generelt har dårlige indeklimaer.

På den ene side skriger vi på, arbejdsdygtige mennesker, på den anden side set, overser vi i stor stil, at mange sygedage, og humørsvingninger, koncentrationsbesvær, luftveje sygdomme og gener, samt svamp og udvikling af hudsygdomme o.a. blandt andet kan skyldes skimmelsvamp og dårligt indeklima.

Alt fra infektioner i blodet, til astma-lignende symptomer, over problemer med hud, hår og næseblod, tørre slimhinder, hovedpiner, koncentrationsbesvær, allergi-udvikling, allergi-udbrud, skæl, svampeinfektioner i kroppen, hukommelsesproblemer, feber, nedsat immunforsvar, langvarig hoste, luftvejsinfektioner, infektioner i øjne, kløe, udslæt og mange, mange andre diffuse symptomer, opstår i kølvandet af skimmelsvamp i boliger, skoler, eller andre steder med skimmel i indeklima.

Forsøg alene med nedvask i klorin, i boliger ramt af skimmelsvamp, til forsøg på at tage en lille, synlig del af skimmelramte dele af bygninger, og efterlade resten af materialerne der er ikke-synligt inficeret med skimmel, samt flytning af møbler, papirer, planter og tøj, uden mellemliggende skimmel-samering, fra en skimmelramt bolig til den næste, udgør alt sammen et kæmpe problem med forståelsen af skimmelsvamp, og hvorledes den flytter sig.

Nogle steder arbejder man alene med at "flytte luftstrømme" for at komme problemerne til livs, og de færreste steder har faktisk mulighed for tilsyn der er tilbundsående, og tager problemet alvorligt.

Nogle mennesker, særligt mennesker disponeret for allergi i forvejen, oplever kraftige og vedvarende symptomer der påvirker deres arbejdsevne, helbred og generelle livsvilkår.

Men alle kan blive decideret allergiske overfor skimmel efter nok eksponering af det, hvorved alle ovenstående symptomer forværres voldsomt.

SULEQATIGIISITSUT
SAMARBEJDSPARTIET

Dog er de giftige arter af skimmelsvamp giftigt for alle mennesker.

Gasser, sporer og forskellige overlevelsesdygtige og særligt hårdføre skimmelsvampearter findes i mange bygninger, men stor set ingen foranstaltninger der er tilstrækkelige iværksættes for reel udbedring af skaderne, og rådgivning af lejere, beboere, arbejdsstyrke osv. i bygninger ramt af skimmel.

Vejledning og rådgivning i sanering af skimmel, i flytning af bohøve eller inventar fra skimmelramte lokationer til ikke-skimmelramte lokationer osv., osv., er mildest talt mangelfuldt her i landet. Ligeledes den fuldstændige ligegyldighed hvormed vi politikere behandler dette omfattende problem, og de manglende planer for, at udbedre alle de boliger og bygninger med problemet. Det er ganske enkelt det mest underprioriterede område i hele vor politiske univers, og det er ganske enkelt både farligt for helbred, for arbejdsdygtighed, for børn og unge, og er under al kritik hvorledes vi behandler det.

Derfor støtter vi nærværende 2 forslag, da de tvinger os til at tage stilling til at udbedre bolig,- og bygningsmassen, og tvinger os til, samt udlejere, at tage problemet alvorligt. Det må og skal frem i lyset og ikke længere være genstand for politiseren, at der er alvorlige problemer med folkesundheden, alene på baggrund af skimmelsvampe,- og indeklimate problemer. Både ved nybyggerier, samt tilsyn af disse, og ved ældre boliger, i hele landet, ser vi dette problem.

Ingen eksperter har endnu tilstrækkeligt og overbevisende kortlagt dette problem, men vi i Samarbejdspartiet ønsker at oplyse folk og boligselskaber om, at man kan rekvirere prøver på nettet, eller hos enkelte firmaer herhjemme, som opfanger og undersøger for skimmelsvamp i boliger. De er mest retvisende, hvis det er typen der indsamler støv over en længere periode, og hvis prøvesamlerne sættes flere steder i boligen.

Det er ganske enkelt en katastrofe med vor bolig,- og bygningsmasse i landet, som er både nedslidt, mangler renovering og sanering, og hvor stor en andel der har skimmelsvampe,- eller indeklimate problemer. Og det er endnu værre, hvorledes vi i dag behandler, eller ikke behandler, problemer med påviste skimmelramte boliger. Det er ganske enkelt ikke tilstrækkeligt og tages ikke alvorligt nok.

Vi kan generelt henvise til boligredegørelser, tilstandsrapporter o.a. fra diverse æraer over behovet for action på området. Det er en evigt gentaget sang om problemet med boliger i landet. Problemerne vokser sig større og større, mens vi små-passivt ser til, og afsætter et ganske utilstrækkeligt beløb til udbedring og nybyggeri af boliger i landet. Det har været et velkendt problem i årtier. Efterslæbet bliver KUN værre af, at vi ikke prioriterer det højere, for ikke at tale om befolkningens sundhedstilstand, hjemløse, kolde og saneringsmodne boliger der stadig er beboede, osv. HALVDELEN af boligerne i Grønland trænger til en gevaldig overhaling.

Vi har massiv boligmangel i Nuuk, og begyndende boligmangel i mange andre større byer. Samarbejdspartiet kan ikke udtrykke kraftig nok kritik af bolig,- og bygningsmassens forhold her i landet, og vi skal IGEN opfordre til, at Naalakkersuisut iværksætter en nøddplan for DETTE område, og prioriterer det højere end prestigebyggerier. Det fejles nok igen til side, men det er en diskussion der SKAL tages. Det er ganske enkelt en hån mod befolkningen, på den måde vi prioriterer bolig og bygningsmasse.

Med disse ord indstiller vi nærværende til udvalgsbehandling, med fokus på, at sikre en behørig

**SULEQATIGIISSITSUT
SAMARBEJDSPARTIET**

overgangsordning ved indfasning af nærværende, og med en generel diskussion omkring boligmanglen i landet, samt disses problemer.